

Kiusamisest vabaks!

Free of Bullying

Kohtla-Järve Lasteaed RUKKILILL soovib viia ellu programmi „Kiusamisest vabaks!“ ja toetada seeläbi iga lapse õigust kiusamisvabale lapsepõlvele ja haridusteele vastavalt haridusametuse ja MTÜ Lastekaitse Liit vahel sõlmitud koostöökokkuleppele.

/allkirjastatud digitaalselt/

*Janika Narusk
direktor*

/allkirjastatud digitaalselt/

MTÜ Lastekaitse Liidu juhataja

Kiusamisest vabaks!

Free of Bullying

Koostöökokkulepe programmi „Kiusamisest vabaks!“ elluviimiseks

Programm „Kiusamisest vabaks!“ järgib Taanis The Mary Foundation ja Save the Children Denmark koostöös loodud programmi „Fri for mobberi“ (2007), mis on MTÜ Lastekaitse Liit eestvedamisel kasutusel Eesti lasteaedades 2010. Aastast, 2013. aastast koolides ja 2018.aastast lastehoidudes nimetusega „Kiusamisest vabaks!“.

Programm on töötatud välja **Taani Roskilde ülikooli teadlaste poolt ja on kooskõlas Eesti riikliku õppekava** alusväärtuste ja üldpädevuste kujundamise põhimõtetega.

Programm „Kiusamisest vabaks!“ on haridusprogramm, mis ennetab riskikäitumist laste väärtushinnangute kujundamise kaudu ja suurendab vaimset ja füüsilist turvalisust õpi- ja kasvukeskkonnas. Programmi kasutamisel areneb lastekollektiivis kiusamist ennetav käitumiskultuur: lapsed suhtuvad üksteisesse sallivalt, austavalt, hoolivad kaaslasest ja sekkuvad kiusamise korral, julgedes kaitsta kaaslast, kes seda ise ei suuda. Programm on suunatud lastele, spetsialistidele, lapsevanematele ja kogukonnale. Programm toetab laste sujuvat üleminekut lastehoidust lasteaeda ning lasteaiast kooli.

Programmi elluviimiseks on haridusasutus ja MTÜ Lastekaitse Liit leppinud kokku alljärgnevas:

Haridusasutuses juhitud kõik juhtkonna liikmed, õpetajad ja teised töötajad väärtustest, põhimõtetest ja töökorraldusest, mis:

- toetavad positiivset käitumist ja taunivat suhtumist mistahes kiusamisse nii haridusasutuses, peredes kui kogukonnas;
- kujundavad väärtuskasvatust ja toetavad lapsi lähtudes sallivusest, hoolivusest, austusest ja julgusest kui põhiväärtustest;
- suurendavad töötajate ja lapsevanemate teadlikkust kiusamisvaba haridustee olulisusest;
- tugevdavad nii laste kui töötajate seas rühmavaimu ning hoiavad au sees heaks kaaslasena olemist;
- õpetavad lastele sotsiaalseid oskuseid ja kujundavad positiivseid käitumismudeleid;
- tagavad vajadusepõhise reageerimise;
- vähendavad kiusamise korral passiivsete pealtvaatajate osakaalu ja tõstavad aktiivsete sekkujate osakaalu;
- tagavad aktiivse ja süstemaatilise osalemise kiusamise ennetamisele orienteeritud tegevustes, sh kiusamise ennetamise tööühma töös, „Kiusamisest vabaks!“ meetoodilistel koolitustel ja teabepäevadel; teematailiste ürituste korraldamises, õppeaasta jooksul kiusamisvaba haridustee väärtustega seotud teemapäevade tähistamisel.

Programmi „Kiusamisest vabaks!“ haridusasutuse liikmena on haridusasutuse:

- arengukavas kajastatud läbivalt väärtuskasvatusega ja kiusamise ennetamisega seotud tegevused;
- kodukorras ja tegutsemispõhimõtetes esil üldinimlikud ja ühiskondlikud väärtused;
- õppekavasse, üldtööplaani ja tunnivälise sündmuste kavadesse lisatud väärtuskasvatuse põhimõtted ja vastavad tegevused, millega toetatakse õpetajate koostööd; luuakse kontakte õppeasutustega teistest kultuuridest; korraldatakse võimalusel kiusamise ennetamise teematailisi üritusi.

MTÜ Lastekaitse Liit programmi „Kiusamisest vabaks!“ eestvedamisel

1. Programmi igapäevasel eestvedamisel MTÜ Lastekaitse Liit:
  - teavitab, motiveerib ja kaasab asutuse kiusamise ennetamise töörühma liikmeid kiusamise ennetamise tegevustesse;
  - pakub haridusasutusele kodulehel ja/või õppehoonetes esitlemiseks programmiga ja kiusamisvaba haridusteedega seotud teavitusmaterjale, sh programmi logo ja selle kasutamise juhised, plakatid;
  - korraldab „Kiusamisest vabaks!“ metoodika koolitusi;
  - pakub haridusasutusele metoodilisi vahendeid;
  - pakub haridusasutusele praktilisi materjale kiusamise ennetamiseks, sh kiusamise ennetamisega seotud tähtpäevade tähistamiseks, näitlikke temaatilisi tunnikavasid, tuge temaatiliste ürituste korraldamiseks;
  - korraldab piirkondlikke teabepäevi;
  - pakub tuge kiusamisjuhtumite lahendamist toetava teabe saamisel koostöös kohalike omavalitsuste, Politsei- ja Piirivalveameti ja teiste asutustega;
  - vahendab Eestis ja rahvusvahelisel tasandil haridusasutuste parimaid praktikaid;
  - osaleb Save The Children Denmark ja The Mary Foundation loodud rahvusvahelise programmivõrgustiku töös;
  - osaleb liikumise Kiusamisvaba Haridustee Eest tegevuses;
  - korraldab koostöös teadus- ja uuringuasutustega asutustest saadava teabe alusel programmiga seotud teadus- ja uuringutegevust.
2. Haridusasutuses programmi tulemuslikuks jätkusuutlikuks rakendamiseks MTÜ Lastekaitse Liit:
  - soodustab programmi rakendamise paindlikkust ning võimaldab igal asutusel arendada töös programmiga oma eripära ja potentsiaali;
  - taotleb ja koondab vahendeid programmi eestvedamiseks, et programmiga liitumine ja osalus oleks haridusasutuse jaoks liitumistasuta ja püsikuludeta (v.a. metoodilised vahendid);
  - pakub haridusasutusele vahendeid ja võimalusi programmi tulemuslikkuse väljaselgitamiseks.

Programmi „Kiusamisest vabaks!“ töö korraldamine haridusasutuses

1. Programmi rakendamiseks moodustatakse haridusasutuses kiusamise ennetamise töörühm, kelle liikmed tegelevad programmiga seotud töö igapäevase juhtimisega. Soovituslikult kuuluvad töörühma koosseisu projektijuht (kontaktisik suhtluses Lastekaitse Liiduga), erinevate rühmade õpetajad, õpetaja abid, hoolekogu lastevanemate esindaja(d) ja juhtkonna liikmed. Parima ja püsiva tulemuse nimel on töörühma soovituslikud tegevused:
  - haridusasutuse personali teavitamine, motiveerimine ja kaasamine kiusamise ennetamisesse;
  - töörühma tegevuste väljatöötamine igaks õppeaastaks (nt kiusamise ennetamisele orienteeritud üritused, koolitused, koosolekud, teemapäevad, kogemuspäevad);
  - tähelepanu suunamine personali kaasamiskultuuri täiskasvanute kui eeskuju rolli arendamisele;
  - lastevanemate teavitamine ja kaasamine programmiga seotud tegevustesse;
  - programmi tegevuste kajastamine asutuse kommunikatsioonikanalites, sh kodulehel;
  - haridusasutuse kodulehel ja/või õppehoonetes kiusamisvaba haridusteedega seotud teavitusmaterjalide esitlemine.
2. Haridusasutus kasutab aktiivselt programmi „Kiusamisest vabaks!“ logo, metoodika „Kiusamisest vabaks!“ kasutamise õigust kinnitav sertifikaat on paigutatud nähtavale kohale ja kogukonda teavitatakse programmi võrgustikku kuulumisest ja tegevustest. Jagades MTÜ Lastekaitse Liiduga programmi rakendamisel tehtud fotosid ja videoid, annab haridusasutus Lastekaitse Liidule loa kasutada neid programmi tegevuste kajastamiseks.
3. Haridusasutuse juhtkond soodustab haridusasutuses programmi elluviimiseks vajalike erialaste, ajaliste ja majanduslike ressursside olemasolu, et tegeleda kiusamise ennetamisega regulaarselt ja süstemaatiliselt.

Käesolev koostöökokkulepe on sõlmitud tähtajatult. Kokkuleppe pooled võivad koostöökokkuleppe üles öelda juhul, kui haridusasutus või Lastekaitse Liit ei järgi oma tegevuses kokkuleppes esile toodud väärtusi ja põhimõtteid või soovib lõpetada programmi elluviimise.

*Kohtla-Järve Lasteaed Rukkilill
Maleva 47, 31025 Kohtla-Järve
Tel 5513485 (direktor)
e-post: rukkilill@kjl.v.ee*

KONTAKTISIK: ANNA MOROZOVA, õppealajuhataja

Tel 55981584

e-post: annalasteaed@gmail.com